

Röpiratokból, rendszerváltó újságokból idézünk sorozatunkban. A 17 évvel ezelőtti célok, mondatok felidézése betekintést adhat abba az időszakba, melynek eredményességét ma néhányan igyekeznek tagadni.

Lógni fogtok! Halál vár rátok! Meghaltok mind! Az SZDSZ vezető politikusai ilyen szövegű fenyegető leveleket kaptak 1989 tavaszán, melyre rögtön feljelentéssel reagáltak. Ez derül ki a korabeli Szabad Demokraták című lapból, melyben Tamás Gáspár Miklós azt feltételezte, hogy valahol egy Névtelen Levélíró Párt ütötte fel a fejét. A liberális újság abban az időszakban fogant, amikor az a Václav Hável volt a sztár, aki Konrád György írása szerint még a lakásán talált lehallgatókészüléket is eladta az ócskapiacra, csak hogy borsot törjön az állambiztonság orra alá. Konrád ehhez képest nem sokat törődött a III/III-as polokákkal, a csobánkai bérelt parasztházban lett ormótlán „jóságokat” csak bedobta a lomszekrénybe, mert ő inkább dolgozni akart.

TGM a lapban kissé összezavardott a zenei műfajok között, ugyanis az SZDSZ-közgyűlés elé szánt szövegével úgy utasította vissza a tömegkommunikáció által pártjára aggatott „alternatív” jelzöt, hogy azzal őket „a speed metal és az Acid House lármafaragó rockbandáihoz” csapják, holott ők „ezeknél sokkal dallamosabbak”. **Eörsi István** az újságban arról elmélkedett, hogy a nyugati társadalmak mellett sok érv

SZABAD DEMOKRATÁK

AZ SZDSZ TÁJÉKOZTATÓJA

1989.4-5. szám

Václav Havel

A kulcsszó: szocializmus

Volt idő, mikor hazánkban a szocializmus szó nagyon is konkrét és szuggesztív tartalommal bírt: a szociális igazságosság társadalmának volt szinonimája, olyan eszme tehát, amelyért érdemes harcolni. Am nem holmi ködbevesző ideál volt ez, vonzereje éppen büszkén hangzott a tudományosságából eredt: úgy tűnt, hogy ez az építmény az őszes alapvető történelmi szükségesség megértesére hivatott fel, és ez látszott a világtörténelem lehető leglogikusabb happy endjének is.

Azóta sok minden megváltozott. És különös dolog történt: egy igen hosszú és alaposan összekuszált fejlődés olyan helyzetbe torkoltott, mikor ez a hajdan tömegeket föltüzölő szó immár nem több egy tökéletesen hazug kulcsszónál. A kommunista párt bürokrata-apparátusa, a hatalmi monopólium kényúr-kisajátítója, az egész társadalmi élet központi irányító-manipulátora ugyanis már hosszú évtizedek óta egy dörzsölt trükköt mutat be: önmagát nevezi szocializmusnak. A szocializmus egyedül garanciájának adja ki magát, és ha nem tesz neki valaki – lett legyen az bárki – rögvést szocializmusellenes erőnek bélyegzi meg. Eme apparátus szuverén hatalmát veszélyeztetni tehát annyit tesz, mint magát a szocializmust sodorni veszélybe.

A TARTALOMBÓL

SZDSZ-MSZMP
tárgyalás
1989. március 15.
A világháborújáról
Jogállamosítás
Hej, te bunkócska...
A közrend/etienségjéről

KÖZGYŰLÉSÜNKRŐL

Tamás Gáspár Miklós
Pető Iván
Eörsi István
Kis János
Vas István

szól, de az nem, hogy csak ez működik a szocializmuson kívül. Kis János az előrehozott választás kieroszakolásától óvott, hiszen azzal a kommunistákat arra sarkallják, hogy kieroszakolják saját győzelmüket. Pető Iván pedig arra a következtetésre jutott, hogy nemcsak a szavak, hanem a programok is inflálódnak, hiszen például az MSZMP három év alatt 7-8 jövőképpel állt elő.

Mennyi szó, szó és szó! De talán egyik sem használdott el, inflálódott gyorsan. Kivéve az, ami nem a liberálisokhoz, hanem a kommunista

Münnich Ferenc Társasághoz kötődött. Az SZDSZ-lap ősközületekről szóló riportjának mottójául a Heves megyei Népjúság tudósítását választotta. Ebben a társaság helyi potentátja arról elmélkedett, Rákosi Mátyás és Szent István között sok a hasonlóság. Hiszen első királyunk is büntetett, levágatta az emberek kezét és fejét, mégis mint pozitív személyiséget tartjuk őt számon. A riportert az első, talált mondatnál abbahagyhatta volna a kort jellemző írást: „Szennyesszürke az ég, szennyesszürke a város.”

Pungor András